

Jak na řídicí kontrolu v malé podnikové organizaci?!

Tento podnikáček si neklade za cíl přesné parafrázování zákona. Jedná se o návod, jak by se v řídicí kontrole mohlo postupovat. Nemělo by se nedoporučovat uvažovat tento text jako dogma a v aplikaci řídicí kontroly do praxe se doporučuje postupovat přesně v souladu s příslušnými zákony a dalšími předpisy.

V jakém zákoně lze nalézt řídicí kontrolu?

Řídicí kontrola je popsána v hlavě II, části čtvrté zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, tedy v § 26 - § 27. (Dále také jen zákon o finanční kontrole). Postupy řídicí kontroly jsou dále upraveny vyhláškou č. 416/2004 Sb.¹

Co je to řídicí kontrola?

Řídicí kontrola dle § 3 odst. 4 písm. a) zákona o finanční kontrole je finanční kontrolou, kterou zajišťuje odpovědný vedoucí zaměstnanec v přípravě operací – před jejich schválením, při jejich průběžném sledování až do jejich konečného vyhodnocení a vyúčtování a následné provedení vybraných operací v rámci hodnocení dosažených výsledků a správnosti hospodaření.

Řídicí kontrola je spolejná s *interním auditem* (oddělené a nezávislé prozkoumávání a vyhodnocení účinnosti řídicí kontroly) součástí vnitřního kontrolního systému.

Musí být vždy zřízen útvar interního auditu?

Ne. Dle § 29 odst. 5 zákona o finanční kontrole mohou orgány veřejné správy v případech s malou pravděpodobností výskytu nepřiměřených rizik při hospodaření s veřejnými prostředky nahradit funkci interního auditu výkonem veřejnosprávní kontroly.

Z jakých kroků se skládá řídicí kontrola?

Součástí řídicí kontroly je *předběžná, průběžná a následná kontrola*. Předběžná kontrola

se skládá z kontroly před vznikem závazku (výdaje) nebo nároku (pohledávky na příjem) a po vzniku závazku nebo nároku.

¹ Kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změnách některých zákonů, ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 123/2003 Sb.

Kdo je odpovědný za provedení jednotlivých složek řídicí kontroly?

Kontrola	Výkon	Popis
předem známá	příkazce operací	vedoucí orgánu nebo jím pověřený vedoucí zaměstnanec k nakládání s veškerými prostředky
	správce rozpočtu	vedoucí zaměstnanec nebo jím pověřený zaměstnanec organizačního útvaru odpovědný za správu rozpočtu
	hlavní účetní	vedoucí zaměstnanec organizačního útvaru odpovědný za vedení účetnictví nebo jím pověřený zaměstnanec
průběžná a následná	vedoucí zaměstnanci organizačních útvarů nebo k tomu pověření zaměstnanci (funkčně nezávislí)	

Funkce správce rozpočtu a hlavní(ho) účetní(ho) může být v případech malé pravděpodobnosti výskytu nepřiměřených rizik sloužena (týká se malých organizací).

Mělo by být dbáno na dodržování zásady, že osoba odpovědná za řídicí kontrolu neprovádí kontrolu sebe sama resp. své vlastní činnosti.

Co je to individuální a limitovaný p íslib?

Tyto termíny ozna ují navrženou a odsouhlasenou (p íkazcem operace) výši budoucího závazku. V p ípad *individuálního p íslibu* se jedná o p edem známého v ítele a p edem známou výši závazku. U *p íslibu limitovaného* není p íkazci znám konkrétní dodavatel (v ítel) ani výše budoucího závazku (stanoví se jen horní hranice výdaje).

Jaký postup doporu uje p í výkonu ídící kontroly firma AUDIT - DAN ?

1. **Veškerý výkon ídící kontroly pe liv uvést ve vnitroorganiza ní sm rnici.**
2. Všichni zam stnanci pov ení výkonem ídící kontroly musí být ádn jmenováni (uvedeni ve sm rnici nebo její p íloze).
3. Vykonaná kontrola musí mít veškeré náležitosti, tedy: podpis (nebo paraafa) odpov dného pracovníka, datum provedení a ozna ení druhu kontroly (lze použít zkratky: nap . NK = následná kontrola).
4. P edb žnou kontrolu p ed vznikem závazk nebo p ed vznikem nárok lze provád t na schváleném rozpo tu (plánu náklad) a jeho zm nách.
5. P edb žnou kontrolu lze provést p í podpisu smlouvy. (O této skute nosti je dobré doplnit zmínku na p íslušné doklady p ípadn na pr vodku – viz p íloha . 2).
6. P edb žnou kontrolu p ed vznikem závazku lze provád t limitovaným p íslibem na za átku roku. Tento p íslib nesmí být p ekro en. Dojde-li v pr b hu roku k riziku, že p íslib by mohl být p ekro en, je nutné na tuto situaci reagovat dopln ním nového p íslibu nebo úpravou p íslibu p vodního (viz p íloha . 1).
7. P ed podpisem každé smlouvy je nutné provést p edb žnou kontrolu p ed vznikem pohledávky (nároku). Ve sm rnici lze uvést, že podpis p íkazce operace na smlouv , která zakládá vznik pohledávky, je sou asn p edb žnou kontrolou p ed vznikem pohledávky.
8. P edb žnou kontrolu po vzniku nároku na ve ejné p íjmy (nap . transfery) lze provád t na oznámení o poukázání finan ních prost edk .
9. Pr b žnou kontrolu provád t pouze v t ch p ípadech, kdy má své opodstatn ní (nap . p í stavebních zakázkách apod.; dle našeho názoru nemá smysl provád t pr b žnou kontrolu nap . u pokladních operací).
10. Následnou kontrolu lze provád t na sestavách za ur ité asové období (nap . m sí ní výpis p íjatých faktur nebo pokladní knihy).
11. Následnou kontrolu lze provád t pouze u vybraných operací - provést kontrolu u náhodn vybraných položek (nap . u významných ástek, u veškerého majetku a oprav, neopakovaných dodávek apod.).
12. Následná kontrola pen žních prost edk m že být z ásti provedena podpisem originál výpis z bankovního ú tu organizace.

13. Kontrolu provádět pouze u těch operací, jimiž vzniká příjem nebo výdej. Nemá smysl provádět kontrolu u interních dokladů (např. u oprav účetních chyb). U interních dokladů je potřeba dodržet náležitosti (např. podpis odpovědné osoby) dané zákonem o účetnictví.
14. Ke všem veřejným výdajům a příjmům, které v organizaci během účetního období vzniknou, připojit „přívodku“ s provedenou kontrolou (viz příloha 2). Tím se zabrání tomu, že by kontrola nebyla provedena.

Příloha 1: Vzor limitovaného příslibu

Příloha 2: Vzor „přívodky“ se záznamem kontroly

Příloha . 1

Jméno a adresa organizace, hlavníkový papír apod.

**ROVNÍ LIMITOVANÝ PŘÍSLIB (LP) PRO ROK 201X
(Předběžná kontrola před vznikem závazku)**

	Rozpočet (LP)
Spotřeba materiálu:	910 000,00
Potravin	650 000,00
čisticí prostředky	40 000,00
DDHM	70 000,00
Kancelářské potřeby	50 000,00
Ostatní materiál	100 000,00
Spotřeba energie:	630 000,00
Plyn	400 000,00
Elektrina	150 000,00
Voda	80 000,00
Opravy:	50 000,00
Služby:	190 000,00
zpracování dat (mzdy, UCE, ...)	80 000,00
telefony	20 000,00
revize	15 000,00
hlídání objektu	15 000,00
ostatní služby	60 000,00

Platnost od 2. 1. 201X

Příkazce operace
dne: 2. 1. 201X

Správce rozpočtu
dne: 2. 1. 2012

Vzor limitovaného příslibu je uveden v jeho nejjednodušší podobě. Lze vytvořit jednotlivé limitované přísliby pro každou položku s tím, že u položek kde je znám dodavatel, bude také uveden. Lišit se může také délkou období (měsíční, čtvrtletní, pololetní, roční).

Princip však zůstává stejný – tedy stanovení předpokládaného (maximálního) výdaje na danou položku v určeném období, schválený příkazcem operace a správcem rozpočtu.

Příloha . 2

1. Předevšímná kontrola před vznikem závazku / příjmu:

Popis operace: _____

Předpokládaná částka: K

Podpis příkazce operace:

Schválil dne:

Podpis správce rozpočtu:

Schválil dne:

2. Předevšímná kontrola po vzniku závazku / nároku:

Potvrzují správnost určení dlužníka / věřitele, výši a splatnost závazku / nároku: K

Podpis příkazce operace:

Schválil dne:

Podpis hlavní(ho) účetní(ho):

Schválil dne:

3. Průběžná a následná kontrola:

V průběhu prováděné operace ani po jejím skončení nebyly shledány žádné nedostatky.

Dlužná částka byla uhrazena / přijata dne

Podpis oprávněné osoby (např. správce rozpočtu):Kontrolováno dne:

Uvedený vzor průvodky s provedením kontrol může být v mnoha případech „nadbytečný“ resp. kontrola by mohla být provedena duplicitně. Tím se myslí například provedení předevšímné kontroly před vznikem závazku formou roční limitovaného příslibu, kontroly před vznikem nároku na ročním schváleném rozpočtu nebo provedení následné kontroly na sestavě vytištěné z účetnictví případně pouze výborem z příloh.

V případě, že výše uvedená kontrola je správně popsána ve směrnicích, je zbytečné, aby byla provedena znovu formou průvodky. Z toho důvodu lze na dotyčných dokladech provádět pouze tu kontrolu, která nebyla provedena jiným způsobem. Naopak tam, kde kontrola jiným způsobem provedena nebyla, je přípojení vyplněné průvodky ideálním způsobem kontroly. Lze také oba způsoby kombinovat – například předevšímná kontrola před vznikem závazku byla provedena limitovaným příslibem a v průvodce bude doplněna zkratka „RLP“ odkazující na roční limitovaný příslib. Lze také použít jen druhou (případně třetí) část průvodky.